Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕ-ПЕ-ЕС

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ЕРА, 21 сентябрь, 1978 шу. ● № 113 (5933). ● Мах 2 кеп.

АЗЕРБАЙДЖАНА СТОЛИЦЕ БЕЗАМЕ ТIАЭЦАР

НОВКЪОСТ Л. И. БРЕЖНЕВ БАКУ КХАЧАР

БАКУ, 20 сентябрь. (ТАСС спец. корр). Тахан Азербайджана столице бахачаьнаьх дегаш айденнен боькхачаьнаьх бешмеен тIаийцар города Леенна орден ялариз ювзаенчаьнга торжественшка даькъа лаца уьхаза вена КПСС ЦК Генеральин секретарь, СССР Лакхехьарчаьнга Совета Президиумна Председатель Л. И. Брежнев.

Новкъостаца Л. И. Брежневца цхьана бахьнаьн КПСС ЦК Политбюро ченалара кандидат, КПСС ЦК секретарь К. У. Черненко, КПСС ЦК ченалара кандидат, КПСС ЦК Генеральин секретара помощник А. М. Александров, КПСС Центральни ревизионни комиссе член, КПСС ЦК дунен халкъашта юкъерчаьнга информаце Отдела заведующе хьалхара заместитель В. М. Фалин, КПСС ЦК гIулакхий управляюще заместитель М. Е. Могилевич.

Бакински вокзала перрона тIа Леонид Ильич Брежневга дег тIара моаршал хозаргаш бар КПСС ЦК Политбюро ченалара кандидат, Азербайджанна Компарте ЦК хьалхара секретарь Г. А. Алиев, Азербайджанан ССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель К. А. Халилов, республика Министрийн Совета председатель А. Н. Ибрагимов, Азербайджанна Компарте ЦК бюро ченалара ченалара кандидаташ, парте Бакински горкомо хьалхара секретарь А. Г. Керимов, Бакински горисполкома председатель А. Ю. Мамедов, парте горкома оборо ченалара, къаьхьатама коллективаш виналаш, Илмаи культурин деятелаш.

ВIашагIкхетара даькъа лаьцар СССР электротехнически промышленностна министр А. К. Антонова, Краснознаменни Закавказски военни округа командующе, шиналлолковника О. Ф. Кулишева, Краснознаменни Закавказски погранични округа иизий начальника шиналл - майора Н. И. Макарова, торжественшка даькъа лаца ньхьана делегацийн кулгалоца — Грузе Компарте Тбилисски горкома хьалхара секретара Т. Н. Ментешашвили, Армене Компарте Еревански горкома хьалхара секретара Л. Н. Нерсесяна.

Новкъоста Л. И. Брежневна делар города синволически дIоагIа. Пионерашна язаш делар Леонид Ильича.

Докладера дIабодача наьхьа тIа хоза кийчььнга улицашкеи майдашкеи гулбенабар бIаьш язарш оьшиначаш. Цар тIоаагIа дегаш айденна моаршал хеттар Леонид Ильичага.

Л. И. Брежнев геттара безаме тIаоцаро цIьькха а ьхьаьнехар партен хьалхьен йохаргIоацо цхьоагIо, шоай низ, хьинар, творчески лехарш даькъа коммунизм хьалхара дIадала советски наьх кийчьаьнгахь цар, норма 3 гектер мара ювацаьна.

ХIаиз санна дIаьо а графикаьн хьалха а дувлаш, оаха лерхI цитаьстна кхоалагIча шера паччахьалхенна 13 эзар тонн мерза овлаш дIадла. ХIаьта уьж планал 2900 тонн дукхагIа хургда.

М. ГУЧИГОВ,
Урус-Мартановски района «Горец» совхоза кертера агроном.

ВЕНГЕРСКИ ДОТТАГIИЙ ВИЗИТ ЧАКХЪЬЛАР

Оаха хоам баьн ма-хиллара вай республике хилар доттагIаьн тессача Комаромски облаштера делегаци.

19 сентябре Нохч - ГIалгIай АССР Министрийн Совета хилар венгерски доттагIашца вIашагIкхетар. Нохч-ГIалгIай АССР Министрийн Совета председателна М. А. Керимова Комаромски областера балхнича хьаьшашта дийцар республике боахам а культура а хьалъара хьаьнехьа, дикка доашхаш дийцар Нохч-ГIалгIийчен ерригаца къаьсгаена коллективашца цхьаьнадеча докхарех. Цо белгалдьеьхкар уьх пятилетагIа республика къаьхьагамхошка ДIайха моаршал хеттар Леонид Ильичага.

Л. И. Брежнев геттара безаме тIаоцаро цIьькха а ьхьаьнехар партен хьалхьен йохаргIоацо цхьоагIо, шоай низ, хьинар, творчески лехарш даькъа коммунизм хьалхара дIадала советски наьх кийчьаьнга.

Докладера дIабодача наьхьа тIа хоза кийчььнга улицашкеи майдашкеи гулбенабар бIаьш язарш оьшиначаш. Цар тIоаагIа дегаш айденна моаршал хеттар Леонид Ильичага.

Л. И. Брежнев геттара безаме тIаоцаро цIьькха а ьхьаьнехар партен хьалхьен йохаргIоацо цхьоагIо, шоай низ, хьинар, творчески лехарш даькъа коммунизм хьалхара дIадала советски наьх кийчьаьнга.

Делегацена керте латтачо Комаромски областа ньхьахьгамхошкара дIайха моаршал кхайкадир, памятни совгIат дечаьна.

Цуьл тIехьаьгIа М. А. Керимовен И. Киншен кулгаш, яздир Комаромски областан Нохч-ГIалгIай АССР-ан юкъе 1978—1979 шерашца дIа-юха леладу бурзамашца, гIулакхашца дегIадоалара хьаьнгьаьхьара соглашенена.

Венгрера баьхка хьаьшай вай республике хиннЬ.ра дицурзаьнгахь кердаш драматически театра хьалхьашца дIаеглар сигала беса коркъ.

Цу дийнахьа Советски районе баха цигарча хозача мотт-тигашца хьожаш хилар хьаьшай.

Селхан венгерски доттагIий визит чакхъьлар.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ДЕЧА ХОРЖАМЕХ ДОЛА ЗАКОН

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА

РАЗДЕЛ I
ЮКЪАРА ПОЛОЖЕНЕШ

Статья 1. **Советски хоржамий система лардош.**

Нохч - ГIалгIай АССР Конституцца хьежка Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете депутаташ хоржамаш ювзаьнга, ньхьаьнга ювзаьнга, гражданашца даькъа лаьцар.

Нохч - ГIалгIай АССР гражданийн хоржамаш бокъо.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаташ хоржамаш массае а даьхьа лоацаш да: Нохч-ГIалгIай АССР 18 шу даьннача заноно оттаьнна порядкаьгIа хьаьнгьаьхьа гулдаьнна лаьрхIаьрашца дIаийнкхача, берригача гражданий хоржамаш бокъо я.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаташ хоржамаш хилла йиш я 18 шу даьннача Нохч - ГIалгIай АССР гражданина.

Нохч - ГIалгIай АССР гражданий хоржамаш бокъонаш цхьанна а тайнара, юкъарчаьл долаш а доацаш а, ешка мукъалаш, хьаьшина мотт, социальнаьн имущественни хьал, расаьн кхамахи, кхал е маIа хилар даьхьан долаш, образованиц, мотт; дицца гIулакх, цу моттигге бахаш ньхьха ха, лелаьдеча гIулакхий маIаьн хьсаьн бахьан долаш.

Статья 3. **Цхьатарра йоьха хоржаьга бокъо.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете депутаташ хоржаьн цхьатарра да; хIара хоржаьрочун голос цаI я; хоржамашца цхьатарра бокъонаш йоьлаш даьхьа лоаца берригача хоржаьрхоша.

Кхаьнаьха а маIаьча нахьа а хоржаьга бокъонаш цхьатарра я.

Берригача гражданий яраш а санна я воеьнни гIулакхаш тIарча наьха хоржаьга бокъонаш.

Статья 4. **Духъьхьара хоржаьга бокъо.**

Духъьхьарча хул Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаташ хоржаьр: гражданна шоьш хоржаьн Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаташ.

Статья 5. **КьайлагIа ккхин тессаьр.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаташ хоржаьча хана ккхеж кьайлагIа-тесс: хоржаьрхой доцаьна гIулакхан лоттабелга дела.

Статья 6. **РСФСР-ен ньхьа союзин республикийн гражданий хоржаьний бокъонаш.**

РСФСР-ен ньхьа союзин республикийн гражданий Нохч - ГIалгIай АССР гражданийна нийсса Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете харжа а хержа ньха а бокъо я Нохч - ГIалгIай АССР территоре тIа.

Статья 7. **Хоржаьний окруташца гIоллна хоржаьнаш дар.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржаьн бола депутаташ хоржаьний окруташца гIоллна хоржаьн. Хоржаьний хIара округа гаьра цхьа депутат хоржаьн.

Статья 8. **Хоржаьний комиссеьца хоржаьнаш дар.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржаьнаш дарца дувзаьнна Дадодар паччахьалхен чотагIа хул.

Хоржаьнаш дарца дувзаьнна хIама доаде дезаш Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаташ харжа оттаьйна кандидатийн харжаьрхойн.

Статья 12. **Хоржаьнех дола шиннодательстве тоьхадера хьалхара бехкоьхкам.**

Хоржаьний документаш юхамаччаьхьа даьха, хоьшшечхьа а голосаш харжаьха даьхьаьрхьа, ккхин тессара кьайлаьр йохаьлъ е ккьчча тайнара ер Закон толхадаь бола хоржаьний комиссей ченачаьнгахьа общественни органашца кулгалдеча гIулакхаш тIара нах, хIаьта иштта Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете харжаьрах хержа хиларан йоьла ший бокъо пергIаьтта чакхъьккхара Нохч - ГIалгIай АССР гражданина ювзаьнга: ньхьаьнга, воеьнни гIулакхаш тIарча наьха собранешна, хоржаьнашца хьалхара харжаьрхой собранешка гIолла.

Статья 10. **Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете депутаталла харжа кандидеташ оттабара бокъо.**

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаташ харжа кандидаташ оттабе бокъо я Советски Союза Коммунистически парте, профессиональни союзаш, КагIрхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза организацией, кооперативни ккаьча общественни организацией, къаьхьатама коллективаш, хIаьта иштта эскара доаькъошкара воеьнни гIулакхаш тIарча наьха собранешна, хоржаьнашца хьалхара харжаьрхой собранешка гIолла.

Статья 11. **Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржаьнаш дарца дувзаьнна Дадодер.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржаьнаш дарца дувзаьнна даьхьа паччахьалхен чотагIа хул.

Хоржаьнаш дарца дувзаьнна хIама доаде дезаш Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаташ харжа оттабара бокъо.

Статья 13. **Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржаьнаш хургдола ди белгалдаьр.**

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржаьнаш хургдола ди белгалдаьр Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо.

Хоржаьнаш хургдола ди белгалдаьрах дола Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ кепаьйозон тIа ярадоаькх Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета полномочей ха чакхъьа-ша шин бетталг кIезнигаГа йоацаш ха йисача хана.

Статья 14. **Хоржаьний округаш вIашагIйохкар.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете депутаташ харжара 175 хоржаьний округ вIашагIйоьлл. Хоржаьний округаш Нохч - ГIалгIай АССР территоре тIа Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо вIашагIйоьх даьхьа ккхаьнна а хоржаьнаш массаз хул Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо оттабу. Хоржаьний округий доаздоь белгалдеча хана тергаьду Нохч-ГIалгIай АССР административно - территориально енъаьлар.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржаьнаш дарах дола Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Указ ярадоаькхача хана кIезпатеке арайоьх хоржаьний округа спискаш.

РАЗДЕЛ III.
ХОРЖАМИЙН УЧАСТКАШ

Статья 15. **Хоржаьний участкаш вIашагIйохкар.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржаьнаш дарца йоьла хоржаьний округаш чуйоаГIаьна районий, городий, городашкарча районий территоре хоржаьний участкаш еъ кхаьжаьш чутессарш лархIаьрш. Хоржаьний участкаш иштта вIашагIйохк эскара доаькъошка а, хIаьта из даьха долучча йолча хоржаьний округана чуйоаГIа ужа.

Санаторешкан салаГаьра цIеношкен, больницашка а стационарни дарбан кхаьча учреждешкена а, йоькхIийча машиннаькъа станцешка, аэропортаьшка вIашагIйохка мегарчIа иоьшл йолча моттигашца хоржаьний округашца чуйоаГIаьн йола хоржаьний участкаш.

Эскара доаькъошка вIашагIъеьхка хоржаьний участкаш Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деча хоржаьнаьна йолча хоржаьний округашца дIалархIаьрах дола дош цхьаьнгайолча хана Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо кхоастадеу.

Статья 16. **Хоржаьний участкаш вIашагIйохкар нормаьрдок.**

Хоржаьний участкаш вIашагIйохк хаькъа депутаташ районни, городской (районашца даьхьа) ньхьаьнга маьрча городашкарча районни Советий исполнительни комитеташца.

Эскара доаькъошка хоржаьний участкаш вIашагIйохк доаькъой е войсковой соединеней командираша, хаькъа депутаташ Советий йоагIаьн йолча исполнительни комитеташца дага а баьнна.

Хоржаьний хургдола ди белгалдаьвуьл тIехьаьгIа пхийтта ди дагалехьа вIашагIйохк хоржаьний участкаш. Эскара доаькъошка а хIаьта иштта йохкийчча машиннаькъа станцешка а, аэропорташка хоржаьний участкаш цу юкъаГIа вIашагIйохк, хIаьта цхьа нагтаьха йолча хана — хоржаьнаш хила пхе дегаьл кIезнигаГа йоацаш ха йисача хана.

ПоагIаьн йолча хаькъа депутаташ Совета исполнительни комитето хIара хоржаьний участка доаздоьй хьаьнгьаьхьа бахача нахага хоаьн бу участкоьн хоржаьний комиссии нхаж тессара кийчьаьнгахь помещений йола моттиг белгал а ен.

Статья 17. **Хоржаьний участкаш вIашагIйохкара боьрмаш.**

Цу бахача пункте е нах бахача пунктаьй группе хоржаьний участкаш вIашагIйохк 100 сагал кIезнигаГа 3000 сагал дукхагIен хоржаьрхой ца хуле.

Лоаман районашка хоржаьний участкаш вIашагIйохка йиш я 20 сагал кIезнигаГа йоацаш хоржаьрхой хуле.

Эскара доаькъошка хоржаьний участкаш вIашагIйохк 20 сагал кIезнигаГен йоацаш хоржаьрхой хуле.

Санаторешка, салаГаьра цIеношка хIаьта иштта больницашка а ньхьа стационарни дарбан учреждешка а, хоржаьний участкаш вIашагIйохка метаргIа цита 50 сагал кIезнигаГа йоацаш хоржаьрхой хуле.

РАЗДЕЛ IV.
ХАРЖАРХОЙ СПИСКАШ

Статья 18. **Гражданаш харжаьрхой спискашца юкъебахийтар порядок.**

Харжаьрхой спискашца юкъебохийт хоржаьмаш хулаьча денга е цу дийнахьа 18 шу даьха бола, спискаш оттаьйна хаькъа хаьнга депутатийн Совета территоре тIа (массаза е ханна) бахаш бола Нохч - ГIалгIай АССР берригача гражданаш. Нагахьа санна гражданин ваьа ди, буьтт боькъонца хоьшш беце из лоаьхI доагIаьча шера 1 январе вара ювзаьнга. Харжаьрхо харжаьрхой цхьан спискана мара юкъеьхьийта йиш яц.

Харжаьрхой спискаш оттаьйна оьна харжаьрхой учет дечаьнга хаькъа депутатий городской, городашкарча районни, поселкоьн, юртий (статичнин) Советий исполнительни комитеташа.

Харжаьрхой спискаша юкъебахийташ суда решенеГа е Нохч-ГIалгIай АССР ужаьлийн хоржаьр Министерства вIашагIъеллача лорий комисее заключенеГа хьаьжьлаьн тувлаьбенна, ваьрх хаьна, тайнаьн йиш я районин, городской) хаькъа суде.

Нохч-ГIалгIай АССР территоре тIа бахаш бола ньхьа механикарга гражданийн гражданстве йоацаш бола нахи харжаьрхой спискашца юкъебахийташ.

Статья 19. **Харжаьрхой спискаш оттаьр.**

Харжаьрхой спискаш оттаьйна хIара хоржаьний участке гIоллна хаькъа депутатийн городской, городашкарча районни, поселкоьн, юртий (статичнин) Советий исполнительни комитетана, йоагIаьгIа Совета исполнительни комитета председателен секретарен кIал кулгаш а яздеш.

Харжаьрхой — эскара доаькъошка военни гIулакхаш тIарчар спискаш уьтта а ю кIал кулгаш а яздо эскара доаькъой командираша. Хаькъа депутатий Советий исполнительни комитетаца дага а баьнна цу спискашца юкъебахийта йиш я военни гIулакх дерий дезалий ченачаьнгахьа харжаьрхойн, нагахьа санна эскара доаькъошка латтача районашка уьж баьхьа бале. Эскара доаькъошка бахаш бола военни гIулакхаш тIара харжаьрхой спискашца юкъебохийт юкъарчо боьхкеьнна.

Санаторешка, салаГаьра цIеношка, хIаьта иштта больницашкеи ньхьа дарбан учреждешкеи салоIаш е дарбе дайташ бола харжаьрхой спискаш уьттаьр уьж учреждешкеи тIайола территори карайоьчча хаькъа депутатийн Совета исполнительни комитетаца.

Харжаьрхой тайнан цIеран харжаьрхой спискаш тIа дIаязьйо алфавитни порядкаьгIа.

Статья 20. **Харжаьрхой спискаш гражданашта дIайоьхийтар.**

Харжаьрхой спискаш хоржаьмаш хиллаьхьа 20 ди хьалха массаенна йоьхийта арайоьх.

Харжаьрхой спискаш оттаьйна хаькъа депутатийн Совета исполнительни комитето юкъаГIаьгIа доацаш е участкоьн хоржаьний комиссешка гIоллна харжаьрхоька дIаохийт спискаш йоьха йиш йола моттигге хан.

Гражданийн харжаьрхой спискаш йоьхийталга а уьж нийса оттаьйна йиш хьожаьга а Iаламдеу йоагIаьгIа Совета исполнительни комитета е участкоьн хоржаьний комиссе новмещене.

Статья 21. **Харжаьрхой спискаш тIа харцаьхьа долчоа латтьа гражданий йола бокъо.**

Харжа гражданина латтьа бокъо ду спискашца юкъебахийта вене, харцаьхьа юкъебахийта вале е харжаьрхой спискашта юкъера дIаваьлъа вале, хIаьта иштта тайнан цIи, цIи, даь цIи, харжаьрчоь кхьийола даннеи харцаьхьа язъяь яле.

Харжаьрхой спискашца тIа харцаьхьа язадьчун хьаьхьаьха заявлени яьче еза список оттаьйна хаькъа депутатий Совета исполнительни комитетарага, хIаьта шин денал дукхагIа йоацаьна хана цу тайнара заявлени ьъоаста; а харжаьрхой спискашца йоагIаьгIа тайнара тоаьс е цун заявлене тIа дуьнцар дIа ца эцаьрх хорта болаш йолча решенеца копи заявлени язъяьчуна дIадала дехкарийла ба уьж.

Хаькъа депутатий Совета исполнительни комитета решенена раьза воацар латкъа йиш я районин (городской) хаькъа суде, хIаьта из кхаьнна дукхагIа йоацаьна хана жалоба кхоастаде декхарийла я. Районин (городской) хаькъа суда решенен доо хоаьдеш я. Суда решенеГа кхежа харжаьрхой спискашца сихха тоаю хаькъа депутатий Совета исполнительни комитето.

Статья 22. **Кхаж тесса бокъо луш дола удостоверенга.**

Массанега йоьхийта харжаьрхой спискашт араяьхьачеи хоржамаш хулача деннеи юкъеьча хана харжаьрхоьца ше хургоца моттиг хуьшш хуьш е участкоьн хоржаьний комиссе цун дехарех кхаж тесса бокъо луш дола удостоверенга ДIаду цунна. Удостоверен дIаду харжаьрхой спискага хьежжа, цу тIа йоагIаьн йола белгало а еш.

Кхаж тесса бокъо луш долча удостоверенга хьежжа харжаьрхо хоржаьмаш хулача дийнахьа из кхаьчача моттигеча моллагIа хоржаьний участке ньхьа тIа оттаьйна харжаьрхой спискана юкъеьхоийт. Кхы тIа оттаьйна харжаьрхой список участкоьн хоржаьний комиссе оттаьйна председателен секретарен кIал кулгаш а яздеш.

РАЗДЕЛ V
ХОРЖАМИЙН КОМИССЕШ вIАШАГIЙОХКАР

Статья 23. **Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совет харжара йола хоржаьний комиссеш.**

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржаьмаш дара йола ньхьаьнга хоржаьний комиссеш:

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо хоржаьмаш де оттаьдучул тIехьаьгIа ньхьа ненал дукхагIа йоацаьна хана.

Статья 24. **Хоржаьний комиссеьца юкъебахийта виналлаш оттабар.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржаьмаш дара йола хоржаьний комиссеш вIашагIйохкара Советски Союза Коммунистически парте, профессиональни союзаш, Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Союза организацией, кооперативни ккаьча общественни организацией, къаьхьатама коллективаш, эскара доаькъошкара воеьнни гIулакхаш тIарча собранешна, хоржаьнашца хьалхара харжаьрхой собранешка виналлаш.

Центральни хоржаьний комиссеен окружной хоржаьний комиссешкеи бахийта виналлаш оттабу республике кансии, областной, районни, городской, городашкарча районий общественни организацией органиаца, хIаьта иштта къаьхьатама коллективаш эскара доаькъошкара воеьнни гIулакхаш тIарчар собранешен.

Хоржаьний комиссей состав кепатох массанена йоьхийтара.

Статья 25. **Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржаьмаш дара йола Центральни хоржаьний комиссеи вIашагIйоьллар.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржаьмаш дара йола Центральни хоржаьний комиссеи вIашагIйоьлл комисее председатель, председателен заместитель, секретарь, 16 член юкъе а воьлаш.

Комиссе состав чоьагIъю Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо хоржаьмаш де оттаьдучул тIехьаьгIа ньхьа ненал дукхагIа йоацаьна хана.

Статья 26. **Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржаьмаш дара йола окруженой хоржаьний комиссеи вIашагIйоьхкар.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржаьмаш дара йола окруженой хоржаьний комиссеи вIашагIйоьх хIара хоржаьний округе председатель, председателна заместитель, секретарь, 10 член юкъе а воьлаш.

Комиссе состав чоьагIъю, Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо хоржаьмаш де оттаьдучул тIехьаьгIа ньхьа ненал дукхагIа йоацаьна хана.

Статья 27. **Участкоьн хоржаьний комиссеи вIашагIйоьхкар.**

Участкоьн хоржаьний комиссеи вIашагIйоьхк председатель, председателна заместитель, секретарь, комиссе 4—16 член юкъе а воьлаш, хIаьта 100-ледеГа кIезнигаГа хоржаьрхой чуйоаГIаьна хоржаьний участкашка — председатель, секретарь, 1—3 член юкъе а воьлаш. Комиссе состав иштта хаькъа депутатийн районни, городской (района карайола городаш йоьшш), городерча районна Совета депутат - йоьлаьна ньхьа исполнительни комитетаца хоржаьмаш де оттаьдучул тIехьаьгIа тIехьа итт денал дукхагIа йоацаьна хана.

Эшаш хуьле хаькъа депутатий Советий исполнительни комитетана шеРъе йиш я йоькхийча машиннаькъа станцешкара, аэропорташкара, хIаьта иштта участкашка территоре тIа нах баха IаМмга моттигашца, геологически партеен, Илмаи экспедицеи йолча вIашагIъеьхкача хоржаьний участкаш участкоьн хоржаьний комиссей состав.

(Инстедоалар 3-ча ойлий тIа).

ДЕКХАРЕХ ДИКА ЛОАРХІАБУ

ИтлаГІча пятилетка хьалхарча кха шера лаан СССР керда Конституци ГІанйца шу дузача денга кхоачашъера доккхий декхараш гІаьмІад Грозненсан «Дружба» яхача картонажни фабрика дукхача болхлоца. Продукци маьхала яккхара барХІ бетта план 103,9 процент кхоачаш а ей, планал соврІа цо маьхала ялкхий 25 эзар соме маьха товарни продукци. Валовй продукци арахецера барХІ бетта задани 106,1 процент кхоачашъ1ай фабрика болхлоца. ПланагІа лаьрхІаЧуз соврІа цар арахийай кха бетта план а графикал хьалха ойлаш кхоачашъеш хьаболагІа уж.

Итташ болхлой ба укхаза хІара сменагІа башха-дика къахьегама толамаш доахаш, хаддаза социалистически яьле хьала латташ ешаш белгалбаьнна. Царех я переплетчица Андрусенко Елена, склейщица Белокаева Баната, сшивщица Гулина Анна, многостаночница Магомадова Догман, Ахриева Роза, бригадир Барышникова Валентина, кхы дукха барашъ а. Шоай кийЧъо продукци дилеи тІехІаьнан мара а да ца хулейташ, хІара смена нормаш 110—115 процент кхоачашъю цар.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

КПСС ЦК ИЮЛЬСКИ ПЛЕНУМА РЕШЕНЕШ КХОАЧАШЪЕШ

ЛОАРХІАМЕ ГІИШЛОШ ХЬАЛЪЕЧА

КПСС ЦК июльски (1978 шера) Пленумо белгалдьхьад юрта боахама производства дерриг доаЧъш дегІадоаладара де дезаранн. Къьаьстра теркам тІабахийтаб хьайбаш леладеларг сихха лаккдара, из промышленни кІийлен тІа даккхара. Из декхар кхоачашдергда доахан дебадара, цар продуктивность лаккъара, дулх, шура, кхьйоа продукци арахецарГІойла хьайбаш леладу йоккхий комплексаш хьалъара наькъаца.

Партеен правительстван хьалхашка оттаьлаь юртанна хьайбаш леладу комплексаш, ноа тІарча оалхазарий фабрикаш, школаш, наха чубаха цІенош, больницаш хьалъара декхар кхоачанДеш я «Чечингсельстрой» треста коллектив.

ИтлаГІча пятилетка кхоалаГІча шера дикна толамаш дахьад тха коллективо. БарХІ бетта йола ГІишлонмонтажни балхий паччахьалхен план 101,7 процент кхоачашъьлй генеральни подрядА даьлъе, шоай нИзашца — 103,6 процент. Социалистически яьле дахьа толамаш белгалдоахан карарча шеран хьалхарчен шоллаГІчен кварталий итогех республикански Сийлен улга тІа а йоаьхьан школа еннай коллективана КПСС Нохч-ГІаьлГІай обкома, республика Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома кхарара кара тела ЦІе байрахь. Уж толамаш даха ВІашТІехьлъьнад треста болхлоша, инженерно - техническни болхлоша тІаьнйца социалистически декхарашн кхоачашдара доаЧъ низ ца кхобеш кхъьегар баьхьан долаш.

Эгтара дикагІа да толамаш 920-чен, 223-чен ПМК-ай коллективай (начальникашн новкъостий Ш.-Т. Юсупови С. У. Джабраилови). Цу коллективанна заседж шера ВІаШтта толамца кхоачашъю паччахьалхчен плани тІаьнйца социалистически декхарашн. Укхаза бонккха лоарХІаме да цу коллективашка социалистически яьх дика ВІашТІехьлъьнна хилар.

«Кавказ» яха коа тІаРча оалхазарий фабрика хьалъеча (участка начальник Х. А. Гуняев) кхъьегаш пхи бригада я. Ударни ГІишло хьалъеча хьаьлй ударни ГІишлон штаб. Цо кулгалду объектте социалистически яьх ВІашТІехьлъьнна-хара. ХІара итт дийнаьха цкъа социалистически яьха ютгаш ю штабо. ДикагІа йолча бригада сийна байрах ураГІйохийт объект хьалъеча. Социалистически яьх хьо-кхамаш лаккагІа да кхоачаЧа болхочо - бригадира Джигирханов яьлда кулгалдеча монтажнийй бригада. Цу бригада коллективо бетта-бетта 115—120 процент кхоачашъю производственни заданеш. Новкъоста Джигирханова бригада иттлаГІча птичника сборни конструкцийца монтаж яь йоаьлш латт.

Монтажнийй бригада коллективах тІехьайнсаг новкъост А. Закриев кергге латта комплексни бригада. Шаьла школа хьалъеш йоахача новкъостий А. Сандовен Б. В. Ступниковайн бригадаЙ коллективашн. Карарча шера июль бетта социалистически яьхье котало яккхарх Министрий Совето облсовпрофан хьалхара моттиг хьомаййр «Наивал» яха ноа тІаРча оалхазарий фабрика хьалъеш йоаллача коллективана, материальни соврІат а луш. Ударни ГІишлон штаба итогаш яьЙ хьалхарча ах пора бригадашта юкъе яьржача социалистически яхьа. Цу итогех арГІа йоацаш «Йитгуш» яха автомашни эца бокъо еннай бригадира новкъоста А. Джигирханова, мотоцикл эца — А. Заиевенц, кІунсан эца — новкъосташа Иналовнен Сандовнен. Берриг белгалбаьхьа хьона болхлой 15 саг ва.

ВогІа латташ гІуламхан «40 лет Октября» яхача совхозе 800 бежана, лаьрХІа йоккха МТФ хьалъеча а. Хьалъеш латта из комплекс Іалаьмате йоккха а ударни а я. ХІанз, объект хьалъьй а яьккха эксплуатеце дІаЙла еза ха гаргаГІертача хана, ударни, коммунистически хьаьсаре кхъьегаш я участка ерриг коллектин. Кхьаьста дика бу болх новкъостий Гелисханова, Ильясовай, Абдурахмановай, Бицаевай бригадай коллективаша.

ПМК коллективо де бокъо а йолаш донхкал ду ший дикагІа болча членех — плотникех новкъостех Барохоевах Недовахи, битонщинах В. Ибрагимовах, штукатурах-малярах Р. Могушковах, мотористах Г. Горбаковах. Цар шоай дийнаьхьара норма 115—120 процент кхоачашъю.

1978 шера 7 сентябре профсоюзни отчетно - хоржама собрани хилар объекте. Цига отчет йир ПМК построечни комитето. Шоай обкъе-терча гІуламхий хьакъехьа дикача новкъосташа хокъе хулаш дика кхамаьлаш хилар собране. Профсоюза членаша новкъосташа М. Бицаевас, Н. Одоева, Ильясовас шоаш кхамаьлаш деш белгалдаьхар, коллективо даьха толамаш, построечни комитета балха критически замечанеш а йир. Кхамаьлаш даьраша йоахар, профсоюзни организацие болх тоалуш боаГІа. построечни комитето дикагІа йоакхо ю профсоюза членашта эшарий, чоагІагІа теркам тІаухийт социалистически яьх ВІашТІехьлъьнна-хара.

Пренеш йолаш ишта белгалдаьхкхар, субподрядни организацийн заказчийнйн бехка гІишлош хьалъеш темпашт лоТьлар. Масала, № 66 йолча механизированнийн поточно монтаж йьлш трансформаторни подстанцене передачай лиННенен, «Чечинтгаьстрой» специализированни управление кхоастадеш оборудованн оттаьра деташ, 800 бежана лаьрХІаЧа МТФ хий хьачудилладаш, хьалъьлш насосни станци. Построечни комитет а субподрядни организацен а денхарийла я ца дешашта теркам тІабахийта.

Собранера чуболхаш кхы а дикагІа болх бе лаьрХІа, партеен правительстван молларІа а заданеш кхоачашъе кийча бар болхлой.

В. ЗАКИЕВА,
«Чечингсельстрой» треста ВІашТІехийттаЧа постройкома комитета председатель.

ІАНА ЙИЗЗА КИЙЧО ЕРГЬЯ

Хьайбаш леладерий балха эгтара бехкхокхамегІа гІуламх да Іай доахан дика кхомбинат. Из кхета а деш Іана кийчо еш ба таха совхозе. Тхо боахамга ухь шера Іай кхоабаш хургда 1300 бежанн (царна юкъе 425 бетта етт а болаш) 11 эзар устагІен. Іай доахан а жа а латтара эша моттигаш тхоГа йолаш я. Аьхан а тІехьа дІадоладаьд кхиййкех желашкен Іана кийчо елга. Телха моттигаш тоаьв, тоПпар хьаьта, кІор теха кийдаь да шо бІаь етт латташ доца цкъа кхий. Мел эшар дан кийча я дахна дезденна доахан латта моттиги Іаьсий профилактори а. Иштта ерриг Іана кийчо яь йьнай дулха доахан кхоабача моттига а. 250 бежана лаьрХІа я из. Доахан чусоцду ах хьаТІанкхачелехьа тоаьлш йІоахъьнн яьрйолаш я ерриг Іай доахан латтаргдола моттигаш.

Тоаеши йІоахъьшн латт желаш. Ахаш гаргга яраш іАнзле Іанна кийчъь йьнай царех. Вожаш а октябрь бутт чакхдалаьлеьа кийчъь яха лерХІ совхоза гІишлонхоша.

Іай хьайбаш латтаргдола моттигаш тоаеча кхьаьста дика кхьхьеташ Султан бригадир йІлхарочен Іана кийчо еча кхаш леладерий балхах тийша да дуккхадар — гІожа а моша а доаькъарш Іалашделга, Дика вІашТІехьдаьнкхад укх шера тха совхозе юкъарча хьайбашта, доаькъар кийдеГІа а. Кхаш леладераша хІинаьле-хьа 650 тонн йол ялкхай, 2700 тонн ча Іалашьдеш, 1550 тонн сенаж дІаеллай...

ХІана сихонца дІаьхьоь да моша доаькъар Іалашделга. Доахан латтача моттиг лььтагІа еллай 6500 тонн хьажІий силос. ХІаьта жа латтача моттигашка йолларгья кхы а пхи эзар тонн. Цу гІуламха мел эшар совхозе доЛаш да.

Доаькъар кийчеча кхьаьста дика хьоккамаш доах баьца хьоар кийчеча бригадо. АВМ-4 яха агрегат совхозе еча денз цу тІа болх беш хьаволагІа Боков Мовладин. ПланагІа укх шера 150 тонн витаминни хьоар даккха деза хІанзлехьа 212 тонн сьца хьоар даьккхад Мовладина кулгалдеча бригадо. Каст-каста ухаза новкъостал деш хул юкъерча школа дешархой а.

ГІоЖен мошен доаькъар кийчеча эгтара хьинарегІа даькъа лаьцад Корнов Хьасан керге латтача мехтригада механизаторша. Цар дІаеллай 708 тонн сенаж, 2500 тонн силос, 900 тонн ча вІашкатехад, 120 тонн йол ялкхай.

Боаькаме доаькъар Іалашделга дІаХо хьоп да. Укх шера оаха пайда ша лаьрХІад гІадамех, гидуургий кортоех. Ялатийна лаьрХІа хьажІаШ чунйца яьлча, тха доаькъІамагІа, Іай хьайбаш кхабара шортта кхоачам беш гІожа а моша а доаькъар хургда совхозе.

Соца белгалдаькха лов цхьаьькха а. ДІадахча шера силоси сенажи йохкаенна моттигаш яр тха боахаме. Укх шера уж ца хилийтара лаьрХІа тІаьхьожам оттабаьб совхозе моша а гІожа а доаькъар Іалашделга.

Доахани жан диза долаш дІайха латташ Іангара даХара мел эшар деш ба совхоза хьаьсагамкой укх шера. Цо новкъостал дергда совхоза хьайбаш леладерийта тІаГІагІа пятилетка декхарашн дикагІа кхоачашде.

А. ЦИЦКИЕВ,
«Ингушский» совхоза керттера зоотехник.

Хьалха Сунженски районо бахархой гаьвна городе аха безаш хулар боахамо эшаш йола моллагІа оатхал ВІашТІехьъьнкха. ХІанз уж халонаш дІаьлнай.

Сунженски райцентре дІачуводдача хьайийлла аьшка изделей цех. Цу цеха начальник ва механиган аьшкца деча балхийн къона специалист Албаков Мувса. Из балха хьаьнача дийнаьха денз укхаза болх тоабеннаб. Сварочно - малярни обойнин автомашинашта ремонт ю.шн цех ГІанхийтай укхаза. Клиенташ разца ба цига деча балхаьта.

Къаьстра дика къаьхьегаш ва укхаза мастер - жестинщик Василий Кунько. Дергда жестиной балхаш дара норма 170 процент кхоачашъю цо. Иштта дика къахьегаш ба электрогазосварщикаш Доценко Александри Мандрыкин Евгениий. Цар къаьхьегам белгалбоаькхаш царна дуккхаза а сийлен грамоташ ахчан прежешя тийнай.

СУРТАШ ТІА: 1. (аьрдехьара аьттехьа) А. Доценкон Е. Мандрыкинн. 2. Мастер Кунько Василий оатхал хьаьеьаьк тешаш ю.ш.

С. ХАКИЕВА сурташ.

ДОШ ЧІОАГІА ДА

Карабулакски химически реагентий завода коллективо хІара бетта тІехкхоачашъ ухх шера шоай планнан заданеш массадолча технико-экономически хьокхамашта. Ухх шера СССР мехьдаьтта промышленностА Министерства предприятеШта юкъе яьржача Бриггсовозни социалистически яьхье шозза призовой мотти-гаш яьхай оаха.

ХІанз завода коллективо дог ГІоздаьлна хоам бу хаьвал цхьа бутт хьалха СССР Конституце хьалхарча шера сийна тІаьйца социалистически декхарашка хоачашдарах. Декхарашка лаьрХІачуЗ совгІа арахийЧаб 29 конденсированни сульфитно-спиртовни барда, 5 тонн ферроХромлигносульфиат. Мах хьалхьа-кха продукци 17 эзар сома я, хиннна пайда 36 эзар сом ба.

Завода бригадай, сменай дукхагІа йола къахьегама коллективашн цІенхаШта болх а беш, шоай производственни заданеш толамца кхоачашн ешаш ешаш. ТІехдика къахьегаш я химически реагентий «Г» цеха кхонача коммунистА К. А. Борщевас кулгалду смена. Из цхьа барт-цхьоагІо йолаш коллективта я.

Коллективе чІоагІа дисциплина, иоийла діа-хьа эшаЧа гІо деш, хІарапена ший бехкхокхам дика бовзаш хиларо дахийтад коллективага вай лохеьха дувцаргдола толамаш. Цу смена барХІ бетта конденсированни сульфитно-спиртони барда арахецера план 101,2 процентн ферроХромлигносульфиат арахецера план 104,5 процентн кхоачашъьй. К. А. Борщевай сменас арахецеа продукци тІехдика мара хилаш.

Заданеш тІехкхоачашъьш къахьегаш я А. Д. Коломыцева кулгалдеча, «А» смена коллективе а, Цар барХІ бетта планал соврІа арахийЧай 127 тонн КССБ, 32 тонн ФХЛС.

Заводе хьалкхийнйай производстве хьалхалаттаРгий кадраш. Царех ба газосварщик В. И. Корненко, химически анализан ира лаборант А. И. Типайлова, ФХЛС участка начальник П. А. Тоинкогубоев, технологически оборудованена ремонт ю слесарь В. А. Шемцов, химически реагентий цеха аппаратчик В. М. Павлова иштта кхы дукхха барашъ а.

ЦІейна гаргахоачашъ коллективе геттара хьинар айдена къахьегаш я тха заводо арахецеш йола продукци вай мехкА мехидаьтта доаькхача мел чІоагІа эшаш я дика кхета а деш.

Р. СЕМЕНИХИНА,
Карабулакски химически реагентий завода йоккхагІа йола инженер-экономист.

СОВГІАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

«КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ КЪАХЬЕГАМХОШТА ЯЛАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГІАЛГІАН АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

У К А З

1974 шера 18 январерча СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указаш хьежжа дуккхача шерашка ціена къахьегарахи къахьегаме карагІадымарий хам беш СССР Лакхехьарча Совета Президиума ціерагІа «Къахьегама ветеран» яха медаль лойла:

Старопромысловски районе гІолла «Севнанефтегазстрой» объединене механизаце управлене гІолла:

Даниев Асхаб Бахаевича — асфальтировщика.

Дубинцев Иван Акимовича — слесара.

Курикова Евгения Ивановнана — слесара.

Куц Илларион Кузьмича — плотника.

Комаров Василий Ивановича — пенсионера.

Молотова Галина Александровнена — нормировщицана.

Пасечный Анатолий Никифоровича — пенсионера.

Симонова Татьяна Макаровнана — кочегара.

Селивантьев Иван Семеновича — арматурщика.

Чередниченко Николай Демьяновича — машиниста.

Чекалина Феодосия Николаевнана — арматурщицана.

Шнееров Абрам Рафаиловича — пенсионера.

Гучигов Баудин Гучиговича — шофера.

«Грознефть» объединене технологически транспорта Старогрозненски управлене гІолла:

Бонко Павел Трофимовича — пенсионера.

Грачев Иван Васильевича — слесара-инструментальщика.

Лазарев Алексей Васильевича—тракториста.

Серкантов Яков Кондратьевича—медника.

Къилбаседа-Кавказски района УМТС «Чеченингушснабсбыт» универсальни объединене гІолла:

Карабекин Елена Ивановнана—пенсионеркана.

Новомлинова Александра Федоровнана — болхлочоа.

Мардасов Борис Ивановича — слесара.

Соколов Михаил Ивановича — техника.

Мяносин Галина Органовнана — экономиста.

Федоренко Нина Алексеевнана—участка начальника.

Толстикова Любовь Тимофеевнана — йоккхагІойлча продавеца.

Гацаев Ийсайна — плотника.

№ 6 йолча школа-интернате гІолла:

Тимощенко Ефросинья Алексеевнана—йоккхагІойлча воспитателца.

«Чечениингушводстрой» гІишлон управлене гІолла:

Вязовская Ольга Николаевнана — машинистКана.

Промыслови геофизика специальни конструкторско-технологически бюро гІолла:

Железников Абрам Юндимовича — инженера.

Игнатенко Иван Федоровича — машиниста.

Ильин Александр Васильевича — такелажника.

Куценко Петр Михайловича — слесара.

Крамаренко Иван Андреевича — слесара.

Рощин Валентин Алексеевича — радиоаппаратура регулировщика.

Рашкин Николай Иванович — столяра.

Шаталов Василий Тимофеевича — столяра.

Кинофильмашта прокат ечА Нохч-ГІаьлГІай республикански конторе гІолла:

Нагаметин Ваган Артемьевича — пенсионера.

Андреади Иван Ихиллевича — слесара.

«Грознефть» объединене технологически транспорта тапкалински управлене гІолла:

Афанасьев Николай Андреевича — пенсионера.

Ахмадов Уматгирена — шофера.

Бычкова Татьяна Петровнана — техника.

Башкиров Иван Ивановича — машиниста.

Кузнецов Федор Павловича — шофера.

Капаев Сергей Семеновича — токара.

Котовская Ольга Кириллованна—йоккхагІойчА кладовщицана.

Пожидаев Григорий Александровича— пенсионера.

Папфилов Петр Петровича — шофера.

Путевский Владимир Ильича — машиниста.

Слюсарев Александр Семеновича — шофера.

Тарамова Байсарена — болхлочоа.

Юндин Александр Васильевича — машиниста.

Нохч-ГІаьлГІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІаьлГІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный.
1978 шу, 23 август.

«Чкъьарий леладелга дІаХо дегІадоладазреи мехна тезача хишкара дукхагІа чкъьарий дучаеен хьаьсе-хьарча» КПСС Центральни Комитетеи СССР Министрий Советеи соцам тІа белгалдаьна чкъьарий леладареи чкъьарийй лувцареи дьаькъе дукхагІа Іилма-тохкама балхаш делга, 1978—1982 шера ракка мехка чурча хишкара чкъьарийй запасаш дуккхагІа пайда баргболлча тайпара леладара Іилман лардаш кийчьелга, Кьилбаседа-Малхоуз-ски Сибаргеті, Гаььарча Малхбоале доккхийча Іамашка, хишка чкъьарийй продуктивность лакхъяреи промышленни чкъьарийй леладар сихдареи чкъьаьхьара мероприятеш кийчьелга.

Біаь совгІа тайпара чкъьарийй да Амур яхача хи чу (Хабаровски край). Дуккха тайпаш шоаш санна кхы доацаш да—налуга, амурски осетр, желтощеи. Запасаш лорархи обанран тІаЬхьожаш доаттабер «Главамуррыбвода» Нижне-Амурски чкъьарийй лоради инспекци я.

Ихтиологашеи техникашна-чкъьарийй леладерашеи перттерча нерестил и щ а ш к а лаьрхХІа тІаьхьожам лоаттабе пункташ оттаьйл, цар лоарХІ Іов тоссариййла чкъьарийй мел ХуЧаш да а хи чу тІадоаГІача шера дерригга чкъьарийй мел хургда а.

ХІанз лохерча Амура бассейне болх беш цу тайпара ялкх пункт я. Ихтиологашеи деча тохкамашка хьежна отгаеррйойлаш я чкъьарийй даХара планаш.

Сурта тІаьг ихтиолог Кислицина Лидия нета ялача чкъьарара хьожаш я.

А. ШЛЯХОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ХІАНА ДОВ ІАЙ НОКХАРИЙ?

Іай нокхара мозий довш хилара баьча тохкамо хьхьоьх, из кхоачамбоадер Іай фачкалий йІоагалгашка мода кхера санна чІоагІ а дале дІаотташ хиларах пийсдала магилта. ХІаьта моз чІоагІ долийт шекара ярсеилаца. Уж дукха хул раиса, суреЙка, горчица, гидуургий, кхьйолча кристоцветни культурай мсзаца.

Из бахьан долаш дІадахаеа Іай «Чечено-Ингушский» яхача совхозе хьалхарчен шоллаГІчен оделенещца — 800, республика кхыча колхозашкен совхозашкен 600 ниях дІабаьлар бенна.

На тайпа ГІалат кхы нийца далийтар дуьла лоарХІаме да нокхарий Іангара даХара ма-хулла дикагІа кийчо яр, къьаьстра ХІана хьаТІадоаГІа-на Іангара даХара. Шийлен дуХхагІа йолча хана йоачан латташ хиннча дІадахача ашкн оиЗаца геттара кІезнга яр нектар. Из бахьан долаш кІезнга гуЛдир нокхараша модз. ГуЛдьча цунах кхоачам хурбеш, нокхарий Іангара даХара, къьаьстра Шелковской, Советски, Веденски райоашна. ЦудухЬа уж кхоачамболлаш Іан замалахь эшача кхачанца Іалашдара йоаькхо е еза.

Во Іа доаккх нокхара моэаша царна ший ханнаьха шекарца подкормка ца йича. Из гуЛаьх сентябрь бетта чаьх ца даьккхача дергдац. Подкормка кийчьеш нІежъьяькхача хІара шин литр хи чу нхоннха килограмм шекар доацаш деза. Шекарах подкормка кийчьеш, сироп хьхьиннаЧул тІехьаГІа йІайха йолаш шин сахьата лоаттае еза, шекара ахе хІама ца юсаш дашийтар духьа.

ХІара яьшка чу оттаьлча 9 — 10 рама тІа Іан замалахьь унахІеНен киз болен мозий хьалхедар — гурахьа керттера декхар да уж леладеча хІаране.

Кристоцветни культурай модз яьшкашнара дерригга хьа а даьккха цунна меттел шекар дилла деза. Шекарах подкормка кийчьеш, сироп хьхьиннаЧул тІехьаГІа йІайха йолаш шин сахьата лоаттае еза, шекара ахе хІама ца юсаш дашийтар духьа.

Нокхарий леладара Іилматохкама института дьаьла тохкамаша тьхьеьхкад, кхачанца лаьрХІа меса меттел шекара подкормка еш хилча мозашца дикагІа Іа доаькхилга. Іай шийлагІа йолча хана шекар дуЬ нокхарий мозаша. Мелал дикагІа чакхдоаькх шекар нокхарий организмо.

Кристоцветни культурай модз яьшкашнара дерригга хьа а даьккха цунна меттел шекар дилла деза. Шекарах подкормка кийчьеш, сироп хьхьиннаЧул тІехьаГІа йІайха йолаш шин сахьата лоаттае еза, шекара ахе хІама ца юсаш дашийтар духьа.

Нокхарий кхедеча «Чечено-Ингушский» яхача совхозо Наурски отделене нокхарий леладерий Вольчя, Яньшина, Сальникова, ихачар опыто хьаьькехад, кьона мозий дукхагІа мел хул хІара ниИко дикагІа Іа доаькхилга.

Дизаача аьхьи мода гуЛдеш гІеХье ихоабаш кьаьхьийта нокхарий дукхагІча даьхье. Іангара довла низ боашаш дов. Дика Іа доаькх август беттен сентябра хьалхарча ах беттен хьахиннаЧа, мода гуЛдеш, ціаьта тІехье ихоабаш кІезнга мара даьхьа лацаиза долчар.

Кьона мозий Іа доаькхача нокхаРаШта юкъе дуХхагІа хургда лерттІа диЬ декхар кхоачашдой. Иштта, хІара ниКхаца кьона нана аьла хулга Іаланде, кхоачамболлаш доаькъар кийчде, лерттІа льшнаеин чуоттаю рамаШ ВІашТІехьлъьна еза.

ПІадоаГІача шера ма-кулла дуХхагІа мода даккха йиц хурййолаш лакхе дийца дехкараш цІенхаШта кхоачашдара ерриг шоай уйла тІаяхийта къьаьгаш ба хІана «Чечено-Ингушский» яхача нокхарий леладеча совхоза специалисташ, болхлой.

А. АЛДАМОВ,
«Чечено - Ингушский» яхача нокхарий леладеча совхоза директор.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ДЕЧА ХОРЖАМЕХ ДОЛА ЗАКОН

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ДЕЧА ХОРЖАМЕХ ДОЛА ЗАКОН

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА

(Йистедоьлар. Долалур 1-ча оагІо тІа).

Уластюкан хоржамий комиссе председатель, е председатела заместитель, е секретарь производствеча е гІулакхе волчарча декхарех мукъаьвалийт хоржамашта кийчо е́чен уж чакхдоахачет юкъа 30 календарни дийнахьа, ю массаза болх бен водча хотторе юкъера лаьрхІача доагІаш долча алапи а долаш.

Статья 28. **Хоржамий комиссей составаш тухушаш дара порядок.**

Хоржамий комиссе председатель, председатела заместитель, секретарь е чаен комиссерча цІий декхарех мукъаьвалийта бокъо я цун состав чІоагІьчьа органа, цо ше еннача заявленгІа е ю отношенийча общественни организацех, къаьхьагама коллективе, эскара доаькъошкарча военни гІулакхан тІаьрчар собраниех председателе. Хоржамий комиссе керда вина оттавелгІен комиссе составе ия чІоагІьелгІен учх Законо оттаьлча порядкарІа де доагІа.

РАЗДЕЛ VI.

ХОРЖАМА КОМИССЕЙ ПОЛНОМОЧЕШ БАЛХА ПОРЯДОК.

Статья 29. **Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совете хоржамашкан дара йолча Центральн хоржама комиссе полномочеш.**

Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совете хоржамашкан дара йолча Центральн хоржама комиссе:

а) Нохч - ГІалгІай АССР еррнгача территоре тІа ер Закон хоачаьлдира тІаьхьожаьг хоаттаьр а ер Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совете хоржамашкан дара кийчо е́чен уж чакхдоахечан хана из ихьаьгІера хоачаьлдеча. Іалаш а ду:

б) эпаш долча хана ер Закон дашхара хьакъаьхьа йола представленеи а ю Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиумага;

в) хоржамий комиссей балх лостам тел;

г) Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара кийчо яьрцен уж чакхдаьхьарчан дувааделна долча деший хьакъаьхьа хоржамий комиссей ГІалгІай АССР министерташен паччаьхьаькхен комитеташен, кьийолча паччаьхьаькхен, Іаьхьа ишта кепайозан отделаш дечанаша дечча хоамашка лаьдуьг];

д) хоржамий комиссеийта юкъе аьчан средствашца ІаІаьхьа ешъ, хоржамий комиссей поменеешца, транспортаца, бувзамца Іалашьйра тІаьхьожаьм а лоатта́ьр хоржамашкан материально - техникеш дакъе Іалашдара хьакъаьхьарча кхьдолча дешашка а хьеж;

е) хоржамий бюллетеней формаш, хоржама яцийнийн хоржамий комиссей печатийн образецашца ьхоастаю;

ж) хоржамий комиссеца харцаьха даьча ГІулакхех йола заявленеш а ю Іаьхьа хьакъаьхьа доаькъашца доаькъаьдеш решенеш а ю;

з) хоржамий ду округе ГІолла йолча хоржамий бюллетена текст чІоагІьйо, бюллетенеш кийчелгІен учаьчоьнн хоржамий комиссей пачаьхьаькхенна ІаІаьшІьелгІен ІаІаштІехьдоаькх;

и) хоржамий округе ГІолла хиннача хоржамий результаташ белгалдаьр;

к) учх Законца хьежжа кхьийола полномочеш кхоачаьнІю.

Статья 31. **Участвовн хоржамий комиссе полномочеш.**

Участвови хоржамий комиссе:

а) харжархошта харжархой спискашца ДІайийзийтлра чаьхдоах, харжархой списка юкъе долча нийсса доаькрех йола заявленеш хьа е йийо список оттаьлча халкъа депутатий Совета исполнительни комитета, тІема даьлча хоманагара хьажа уж ДІа-ча е тел;

б) учх Закона 22-ча статья тІа белгалъьв моттигаш нийсьлча, харжархой спискана хьежжа харжархошта кхаж тассса бокъо луш йола удостоверенеш ДІател;

в) хоржамий участке кхаж тасса бокъо луш йола удостоверенеш а йолаш ІаьхьаІьа-чча наха харжархой кхы тІа а список оттаю;

г) участвови хоржамий комиссе йолча моттигаш цуьн балха ханахи, ХІаьта ишта хоржамашкан дечча денахи кхаж тассача моттигашца лаьца баьхача ишта хоаттаю;

д) кхаж тасса помещеени кийчьелгІен хоржамий яцийнаш хьеелгІен ІаІаШІу;

е) хоржамашкан дечча дийнахьа хоржамий участке кхаж тоссилгІа ІаштІехьдоаькхех;

ж) хоржамашта кийчо ярах хоржама участке кхаж тоссилгІа ІаштІехьдаькхарахи долча дешашка йола заявленеши жалобашкан ьхоаста а ю цар хьакъаьхьа решенеш тІа а нйо;

з) хоржамах участке тесса кхаьжамаш дагардиг;

и) учх Законца хьежжа кхьийола полномочеш кхоачаьнІю.

Статья 32. **Хоржамий комиссей полномочеш кхоачаьнІера порядок.**

Хоржамий комиссе заседанеш ДІатоьхьа цуьн председателе, ХІаьта правомочни лоарХІаш а худ, нагахьа санна царна юкъе даькъа лоапаш комиссеен чубоагІарах аьхнел дукхагІа барашца хуле. Комиссе юкъарча состава дукхагІ-барашца ешаьна хьежжа гучхьаьа цьхьаьа кхаж тассагІра тІаьйо; комиссе решенеш. Цун решенена раьза боацача комиссе чІенна бокъо я къаьстта шоайта хеташ дар хьаьла, из кувІьйсан формагІа протокола тІа ДІаьзде.

Шоай полномочей боармашца ДІайийн йола хоржамий комиссей решенеш кхоачаьше декхарийла е ерриг паччаьхьаькхенна общественни организацех, предприятеш, учрежденеш организацеи.

Хоржамий комиссе решенена латІьа хоржамий комиссега.

Статья 33. **Хоржамий комиссей балхах дар наха Іаьдехьийтар.**

Хоржамий комиссеца балхха нахага хоам бу шоай заседанеехи ТІайийца решенеехи, чакхдоахача мероприятеех лаьца. Комиссей заседанеешца хила йиш я общественни организацех, предприятеех лаьца. Комиссей заседанеешца хила йиш я общественни организацийн къаьстаьн коллективашца виналийл, хІаьта ишта кепайозан, телевидене, радио виналий.

Статья 34. **Хоржамий комиссеешца цар полномочеш кхоачаьнІера ПІо делга.**

Паччаьхьаькхенни общественни организаци, предприятеш, учрежденеш, организацеи, ГІулакхера нах декхарийла ба хоржамий комиссеийта цар полномочеш кхоачаьчча ПІо де. цар белха ишаш йола сведенеши материаьлаш тела

Хоржамашца дара кийчо яьрцен уж чакхдаьхьарен дувааделна долча деший хьакъаьхьа хоржамий комиссе кхаЗе бокъо я, оттаьлча долча лешага къаьхьен кхаь денал тІехь ца доаькхаш хоржамий комиссеена жоп дален декхарийла, ишта паччаьхьаькхенни общественни органашца, предприятеешца, учрежденеш организацеешца, ГІулакхера нахага.

РАЗДЕЛ VII.

ДЕПУТАТАЛЛА КАНДИДАТАШ ОТТАБАР.

Статья 35. **Депутаталла кандидаташ оттаьбра порядок.**

Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутаташ ла кандидаташ оттабу хоржамий округашца ГІолла. Депутаталла кандидаташ оттаьлгІен ДІаьдолу хоржамий округ ешъаьгІа ТІехьаГІа ПІтаьгІна дийнахьа дена, хІаь 30 ди хьалха.

Депутаталла кандидаташ оттаьбелга хоачаьнІу Советсин Союза Коммунистически партие, профессиональни союзий, Нагрхой Ленинсоюзний Ленинсин Коммунистически Союза организацеша, кооперативни кхьийолча общественни организацеша шоай республикансин, областной, районни, городской, городскарча районни органашца ГІолла, къаьхьгама коллективаша, ІаьхьаІа ишта эскара доаькъошкарча тІема ГІулакх дерий собранеша.

Къаьхьгама коллективашца депутаталла кандидаташ оттаьлгІера профессиональни союзий фабрични, заводской, моттигерча комитеташа гулъеча коллективаш юкъъарча собранешка. Йокхийча къаьхьгама коллективашца собранеш чакхъяьхьа мегаьрш цехашца, участкашца, сменашца, бригадашца, звеньевашца. Болх бен бола дах дукха боанаш болча къаьхьгама коллективаш собранеш чакхъяьхьа йиш я кхьийола къаьхьгама коллективашца цкьана.

Депутаталла кандидаташ оттабара йолча тІема ГІулакх дерий собранеш гулъйо тІедаьлаьнна номинаьдоаьдо. Оттабара даькъе тІема ГІулакх дерий юкъара собрани чакхъяьхьа кІаьнІьхьдоацан даьле собранешца произведеленешца ГІолла чакхйоах.

Депутаталла кандидаташ оттабара йолча собране волча хІара саГа бокъо ду наьнаьгІера ешаьна даьлаьнна, моагаеш йола кандидатурашца хьаллаца е уж іохьахарах предложеней тела.

Депутаталла кандидат оттаьравах йола решенеи тІеаьц собране доаькъашкоех дукхагІ-барашца хиларца е общественни organизмех, предприятеш йола органа юкъарча состава дукхагІ-барашца хиларца; хІаьта цу сахьаьте цу хьакъаьхьа хоам бу кандидаталла оттаьвьа сагага.

Депутаталла нанидат оттаьравах протоколе оттаю, цу тІа белгалъьв кандидат оттаьвьа организаце цІи, собрани е заседани чакхъяьхьа мотгтин хан, заседане е собрани ІаьхьаІьа ньхьа дукхагІ, кандидат оттаьвра раьза хиннча ньхьа дукхаг, кандидата тайнан цІи, цІи, даь ІаьхьаІьа йина ха, ешаьна ду ГІулакхи ваха мотгтин.

Депутаталла кандидаташ оттабьча общественни organашца, ешаьна коллективашца, эскара доаькъошкарча тІема ГІулакх дерий собранеша оттаьлгІера кандидаташ хьаллаца а, хІаьта ишта депутаталла кандидат доверении наьх хаьжа а йиш я общественни organизацех, къаьхьгама коллективашца ІаьхьаІьа ешаьна доаькъошкарча тІема ГІулакх дерий собранейн.

Статья 37. **Хоржамашкан хиналелхьара окружной совещани.**

Хоржамий округе ГІолла депутаталла оттаьлгІера кандидаташ дуьзар дукхъ чакхъяьхьа йиш я общественни organизацех, къаьхьгама коллективашца ІаьхьаІьа доаькъошкарча тІема ГІулакх дерий собранеш виналий хоржамашкан хиналелхьара окружной совещани.

Хоржамашкан хиналелхьара окружной совещанеи гулъйо общественни organизацех предприятеш, областной, городской organаш.

Хоржамашкан хиналелхьара окружной совещанеа депутаталла кандидаташ хьаллоцаш решенеш ГІаийо, хоржамашкан, общественни organизацеша, къаьхьгама коллективашца ІаьхьаІьа ешаьна ТІаьхьамашца ду, цар харжа йиш я депутаталла кандидатийн доверении наьх.

Статья 38. **Депутаталла кандидат оттаьравах йола решенеи юхаДІаяккхар. Кандидатийн цІий кандидатура юхаяккхар.**

Депутаталла кандидат оттаьвьа общественни organизацех, къаьхьгама коллективашца, ешаьна тІема ГІулакх дерий собране бокъо я хоржамашкан хиналелхьа йолчо молларІа хана депутаталла кандидат оттаьравах йола шоай решенеи ДІаяккхех. Цу деша хьакъаьхьара решенеи тІаьхьа депутаталла кандидат оттаьравах бокъо луш йола ГІулакх, ІаьхьаІьа окружной хоржамий комиссе ДІаьчу а ду.

Хоржамашкан хиналелхьа йолчо молларІа хана цІий кандидатура юхаяккха йиш йолаш ва депутаталла кандидат. ЦІий кандидатура юхаяккхаьгІера заьалеен ньхьа кандидат ДІаьчулу окружной хоржамий комиссера.

Депутаталла кандидат оттаравах йола решенеи ДІаяккхарх е кандидатийн цІий кандидатура юхаяккхарах окружной хоржамий комиссе хоам бу хоржамий округе балха нахага.

Статья 39. **Депутаталла кандидаташ регистрация яра порядок.**

Укх Законо ДІадехарашка хьежжа депутаталла кандидаташ оттабьчарна общественни organизацех, къаьхьгама коллективе е эскара даьлча тІема ГІулакх дерий собране йола представленеташ йоагІ - йоагІаьш хоржамий округа окружной хоржамий комиссе регистрацин ю.

Депутаталла кандидаташта регистрация е йолаю хоржамашкан хиналелхьа 35 ди хьалха, хІаьта хоржамашкан хиналелхьа ешаьна ДІ а йоаьхх.

Окружной хоржамий комиссе заседане депутаталла, кандидаташта регистрация е ер доаькъашкан хиналелхьа: общественни организацех, къаьхьгама коллективе собране е эскара даьлча тІема ГІулакх дерий собране йоагІ-йоагІаьна органа уж хоржамий округе ГІолла депутаталла кандидат оттаравах йолча заседанеш ГІулакх дерий собранеш йоагІ-йоагІаьна кандидата ду хоржамий округе ГІолла ше харжийта раьза хилар. Депутаталла ХІара кандидата регистрация ярах протокол оттаду хоржамий комиссе. йоагІ-йоагІаьна хоржамий округе ГІолла ше харжийта раьза хилар. Депутаталла ХІара кандидата регистрация ярах протокол оттаду хоржамий комиссе. йоагІ-йоагІаьна хоржамий округе ГІолла ше харжийта раьза хилар. Депутаталла ХІара кандидата регистрация е ца тІгара ньхьа ньхьа Центральн хоржама комиссера шин денал тІех ца ца йоаьлийтар жалоба ялъе йиш я, хІаьта цуьн решенеи дош хоадаьеш а я.

Депутаталла кандидат Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совете хоржамашкан дара йолча Центральн хоржама комиссера шин денал тІех ца йоаьлийтар жалоба ялъе йиш я, хІаьта цуьн решенеи дош хоадаьеш а я.

Депутаталла кандидат Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совете хоржамашкан дара йолча Центральн хоржама комиссера шин денал тІех ца йоаьлийтар жалоба ялъе йиш я, хІаьта цуьн решенеи дош хоадаьеш а я.

Депутаталла кандидат оттаравах протоколе оттаю, цу тІа белгалъьв кандидат оттаравьа организаце цІи, собрани е заседани чакхъяьхьа мотгтин хан, заседане е собрани ІаьхьаІьа ньхьа дукхагІ, кандидат оттаравра раьза хиннча ньхьа дукхаг, кандидата тайнан цІи, цІи, даь ІаьхьаІьа йина ха, ешаьна ду ГІулакхи ваха мотгтин.

Депутаталла кандидат оттабьча общественни organашца, ешаьна коллективашца, эскара доаькъошкарча тІема ГІулакх дерий собранеша оттаьлгІера кандидаташ хьаллаца а, хІаьта ишта депутаталла кандидат доверении наьх хаьжа а йиш я общественни organизацех, къаьхьгама коллективашца ІаьхьаІьа ешаьна доаькъошкарча тІема ГІулакх дерий собранейн.

Статья 37. **Хоржамашкан хиналелхьара окружной совещани.**

Хоржамий округе ГІолла депутаталла оттаьлгІера кандидаташ дуьзар дукхъ чакхъяьхьа йиш я общественни organизацех, къаьхьгама коллективашца ІаьхьаІьа доаькъошкарча тІема ГІулакх дерий собранеш виналий хоржамашкан хиналелхьара окружной совещани.

Хоржамашкан хиналелхьара окружной совещанеи гулъйо общественни organизацех предприятеш, областной, городской organаш.

Хоржамашкан хиналелхьара окружной совещанеа депутаталла кандидаташ хьаллоцаш решенеш ГІаийо, хоржамашкан, общественни organизацеша, къаьхьгама коллективашца ІаьхьаІьа ешаьна ТІаьхьамашца ду, цар харжа йиш я депутаталла кандидатийн доверении наьх.

Статья 38. **Депутаталла кандидат оттаравах йола решенеи юхаДІаяккхар. Кандидатийн цІий кандидатура юхаяккхар.**

Депутаталла кандидат оттаравьа общественни organизацех, къаьхьгама коллективашца, ешаьна тІема ГІулакх дерий собране бокъо я хоржамашкан хиналелхьа йолчо молларІа хана депутаталла кандидат оттаравах йола шоай решенеи ДІаяккхех. Цу деша хьакъаьхьара решенеи тІаьхьа депутаталла кандидат оттаравах бокъо луш йола ГІулакх, ІаьхьаІьа окружной хоржамий комиссе ДІаьчу а ду.

Хоржамашкан хиналелхьа йолчо молларІа хана цІий кандидатура юхаяккха йиш йолаш ва депутаталла кандидат. ЦІий кандидатура юхаяккхаьгІера заьалеен ньхьа кандидат ДІаьчулу окружной хоржамий комиссера.

Депутаталла кандидат оттаравах йола решенеи ДІаяккхарх е кандидатийн цІий кандидатура юхаяккхарах окружной хоржамий комиссе хоам бу хоржамий округе балха нахага.

Статья 39. **Депутаталла кандидаташта регистрация яра порядок.**

Укх Законо ДІадехарашка хьежжа депутаталла кандидаташ оттабьчарна общественни организацех, къаьхьгама коллективе е эскара даьлча тІема ГІулакх дерий собране йоагІ-йоагІаьна органа уж хоржамий округе ГІолла депутаталла кандидат оттаравах йолча заседанеш ГІулакх дерий собранеш йоагІ-йоагІаьна кандидата ду хоржамий округе ГІолла ше харжийта раьза хилар. Депутаталла ХІара кандидата регистрация ярах протокол оттаду хоржамий комиссе. йоагІ-йоагІаьна хоржамий округе ГІолла ше харжийта раьза хилар. Депутаталла ХІара кандидата регистрация е ца тІгара ньхьа ньхьа Центральн хоржама комиссера шин денал тІех ца йоаьлийтар жалоба ялъе йиш я, хІаьта цуьн решенеи дош хоадаьеш а я.

Депутаталла кандидат Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совете хоржамашкан дара йолча Центральн хоржама комиссера шин денал тІех ца йоаьлийтар жалоба ялъе йиш я, хІаьта цуьн решенеи дош хоадаьеш а я.

Депутаталла кандидат оттаравах протоколе оттаю, цу тІа белгалъьв кандидат оттаравьа организаце цІи, собрани е заседани чакхъяьхьа мотгтин хан, заседане е собрани ІаьхьаІьа ньхьа дукхагІ, кандидат оттаравра раьза хиннча ньхьа дукхаг, кандидата тайнан цІи, цІи, даь ІаьхьаІьа йина ха, ешаьна ду ГІулакхи ваха мотгтин.

Депутаталла кандидаташ

ІАЛАМА КЪОНА ДОТТАГИЙ ВІАШАГІКХЕТАР

ЦIе, хIай, сийрда сигала бесаш лепача эшаша, транспаранташа хозъьлар дIедахча кIиранДийнахьа Гроэнера В. И. Ленина цIерагIа майда: Республикерс бIаьш пионераш вIашагIтехабар унхаза къонча натуралистий болама иховзийча ца дизара хетадаьча цIийо.

Цюй цIей дIадоладаьр хьажа пионераша зизаш дожи вай хьамсарча баьчъа В. И. Ленина памятника йиъте.

Цюй хьаделлаш юннаташта нагарIадьннанча дикача гIулакхех дуцаш, уж дакъаьла бувцаш къамаьл дир комсомола Гроэненсин горюма хьалхарча секретара А. Колкова.

Торжественни линейка чакъхььнначул тIехьаГIа лекхаш горнаш, доахаш пионераш иллеш а долаш юннатийн отрядаш С. М. Кирова цIерагIча культуран салаIарен парке яхар.

Цига берашта хьалхашка къамаьл дир отъонча натуралистий республиканскин станцехь болхлоца, юннатий болам вай республике барзка болабинаьчъ хана цунах. Ишъ дакъа лоацаш хиннача наха. Шоашта карагIадьнхарий хьаъьська рапорташ делар г. Гроэне а республикэ райониН а юннатийн отрядий вистаклаца.

Іалама къона доттагIий доккхаьл де йийш йолаш ба шоаштта нагарIадьннначох. Иштта, уж тIехььарча шеташка алхха цхьан Гроэне цар шоай кулгашца дIаеГIай итташ эзаран гаьнан, юнтарган, школашка хьаьвй дунха опытни участкаш. Цул совгIа, дунха хьаьхийгад берашца царна лерттIа Іунаьл деш.

ТолашагIйола юннатийн отрядаш, секцеш белгалйийхаш ца дийнахьа цIерагIа йьхар Гроэнерча №№ 56, 31, 12, 7 йолча школаш, Сунженски, Назрановски, Назрановскийн, Ножай-Юртовскийн, кхийолча районашкарча берий коллективаш.

Доккхача безамца хьоажаш чакхдаьлар бераш парне хиннача зизайн Іаламе беркатеи выставкаца. Белгалданнча доагIа цуьн экспонатийта юкъе юннаташца хьаьвриш хиннилгга а. ЦIей чакхдоаллар берашца даькъа лаьцар тайп-тайпарча спортивни дIхьанна, массовошца, уж хьожаш хилар аттракционашца.

С. ПАРЧИЕВ.

СУРТА ТIА: Экажхьонгий-Юртарча юннаташ.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

ТЕАТР ЗРИТЕЛИ

БЕХКТОКХАМ

К. С. Станиславскерс яьхад: «Театр — ши дитт дола тур: цхьа дитт сердало соьвжинча дьархIа цунна тIадерзадь да, цоллаГIар. Доцдо соьжинча тарлуш да. Наха дика уйлаш керта чу йоссаяра воздействии еш санна, цо уж толхабе, царна чуена уйлаш бехке, эздийча тIулакхаш тIара баха, сий доацаран мерадг, мецианствана тIадерзадг тарлуш. Долче, тIулакх цхьан-шин дикача спектаклах латтан, керттерлар — театра политика, цун этин.

Обывательски искусствах доала зулам дикка доккха да. Хоьш ма дий, йоацаш йолча лоацийнаьлаьр. Мальхленех дола хетарашт духььал сцена тIара зрительни зала чу кигора йийр хилар. Цу тайпарча искусствах хьаьр зрительий къььстта йола кадраш — чоалхане доацачоаи аттачоаи тIаьхьарашт. «Атта сакъьердаьр лелорг болча цу зрительнаца шоай оагIорахьара театра а влияни ю. Цудухьа цIанкка а мегардгад